

utrdili slovensko narodno zavest v tem kraju, da smo po prvi svetovni vojni rešili Jezersko Jugoslaviji.« Težko nam je pri srcu, ker se je po krivdi nekaterih neodgovornih ljudi zgubila slika dr. Choudomskega, ki je pred vojno krasila jedilnico koč, pa tudi njemu posvečeno ploščo, ki je bila nekoč vzdana na Kazini, so po nalogu okupatorja odstranili. Zdaj ploščo lahko vidite v Jenkovi kasarni.

Res je, kar trdi neki planinec v Planinskem vestniku: da smo vse to prehitro pozabili.

SLOVENSKI GORNIŠKI ROD

Po končani prvi svetovni vojni se je morala Češka podružnica SPD prilagoditi novim zakonom, ki na Češkem niso dopuščali podružnic s sedežem v tujini. Češka koč je pripadla Slovenskemu planinskemu društvu, ki je moralo žrtvovati občutne zneske za obnovo med vojno zanemarjene in izropane koč. V lastni državi se je obisk domačih turistov v koči povečal, pa tudi Avstrijci so radi prihajali.

V naših planinskih kadrh se je pričel razvijati alpinizem in so bili člani društva Skala pogosti obiskovalci koč. Kot iz Triglavskega pogorja vsak pozna imena Blažej, Čop in druga, so se v Kamniških Alpah pojavila imena Boris Režek, Marjan Lipovšek, Dimnik, Modec, a tudi domačini niso ostajali doma. Gorniki Nande Majnik, Ljubo Grabnar in Viktor Krč niso samo napisani na tukajšnji spominski plošči; njihova imena najdemo tudi v alpinističnih spisih. Grabnar in Krč sta prvenstveno preplezala severni steber Kočne, Krč s tovariši pa je izvedel prvenstvene vzpone v severnih stenah Dolgega hrbta, Štruce in Skute. V tej dobi so pričeli naši plezalci opravljati tudi zimske vzpone.

Češko koč so oskrbovali različni oskrbniki. Od otvoritve do vključno leta 1920 jo je oskrboval tukajšnji cerkovnik in organist Jernej Krč, ki je skoraj vse za oskrbo planincev v koči sam prenosil iz doline. Bil je izprašan gorski vodnik. Njemu so sledili Janez Povšnar iz Povšne v Kokri, nekaj let kasneje pa njegova hči Minka Krč-Leskovčarjeva, vojna vdova, ki je bila prva oskrbnica koč na Krvavcu. Zadnji pred vojno je bil Anton Starc, nekdanji uradnik tukajšnje finančne kontrole. V času njegovega oskrbnštva je bila leta 1934 na Češki koči obnovljena streha, v letu 1935 pa zgrajena udobnejša spodnja pot od Štularjeve planine do koč.

Poleg vedrih obiskovalcev koč, ki so v prijetnih večerih ob petrolejki živo razpravljali o opravljenih vzponih in kovali načrte, je včasih prek koč legla tudi senca mrtvih. V njeni bližini so se pred prvo vojno ponesrečili dijak Petrič, med obema

vojnama Mihajlo Veber, Tilda Kohn, Mira Zupančič in še nekateri drugi. Hrepenenje in ljubezen sta jih gnala v skale in v njih so omahnili sredi življenja. Ob takih dneh je bila Češka koč tudi dom naših plemenitih gornikov Gorske reševalne službe, ki so vselej žrtvovali vse sile za spravilo ranjenih in mrtvih v dolino.

V času okupacije je krov koč nešteto krat sprejel podse naše fante partizane. Vendar kraj ni bil primeren za daljše bivanje in je zato koč okupacijo dobro preživela. Medtem ko so bile v Logarski dolini v letu 1944 vse planinske koč požgane, ko je bil požgan del Solčave in Bočne in je bilo nekaj spopadov na Jezerskem, je ob Češki koči vladal mir.

Naša Češka koč, tihi dom planincev, kako radi te imamo! Vse druge planinske koč so morali zaradi povečanega prometa povečati in spremeniti, le ti si ostala takšna, kakor si bila nekoč, in sicer kljub novo urejenim kletnim prostorom. Tvoje lesene stene, zgrajene iz trdnih macesnov, toplo objamejo utrujenega planinca, ki stopi v koč, to pa tako pri srčno, kakor človeka objamejo le roke ljubeče matere.

NEŽA MAURER

Na Ledine

*Vse bolj strma je pot,
bolj gola.
Vse težji, počasnejši korak,
vse večji razgled,
silnejša želja:
Naprej.*

*Zrak je čist,
vrhovi blestijo
in prepadi so odkriti.
Ni skrivnosti ne utvar.
Le slast:
Biti sredi tega
strašnega in lepega sveta,
iti navzgor
še en korak,
še en ...*

NEŽA MAURER

V planinah

*Trd in grob svet.
Nikjer nobenega polboga.
Še zlatoroga ne.
Mar je zapuščenim
planinskim pašnikom
za pastirje, ovce in divjad!
Sonce, sneg, dež in veter —
to šteje.
Trd, grob in lep svet.*